

Turun kaupunkiseudun joukkoliikenneviranomaisen toimivalta-alueen yhteistoimintasopimuksen hyväksyminen

Kaupunginhallitus 17.06.2020 § 181

Tiivistelmä Paimio lähtee mukaan Föli-alueen laajentamisselvityksen ensimmäiseen vaiheeseen. Seudullinen joukkoliikenne tekee vuoden 2020 aikana karkean arvion Föli-alueen mahdollisen laajenemisen vaikutuksista. Arvio tehdään sekä nykyisten Föli-alueen kuntien että Paimion, Paraisten, Maskun, Nousiaisten ja Mynämäen näkökulmasta.

Valmistelija: hallintojohtaja Jaana Hölsö, p. 02 474 5210
Lisätietoja antaa: kaupunginjohtaja Jari Jussinmäki, p. 02 474 5300

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta merkitsi 10.6.2020 kokouksessaan tiedokseen Föli-alueen laajentamista koskevan tilanteen:

”Hyväksyntäkäsittelyssä olevassa MAL-sopimuksessa kohdassa 2.2 Palveleva joukkoliikennekaupunki, Toimenpiteet vuosille 2020-2023, todetaan, että Kunnat selvittävät Föli-alueen laajentamista.

Föli-alueen laajenemisesta on keskusteltu yhteisesti viimeksi keväällä 2017. Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta päätti 7.6.2017 § 98, että toimivalta-alueita ei toistaiseksi laajenneta. Syynä oli mm. se, että aiempi kustannusjakomalli olisi kaatanut uusienkin kuntien kustannuksia nykyisille Föli-kunnille. Kustannusjakomalli muutettiin heinäkuusta 2019 alkaen ja sen puolesta on mahdollista laajentaa aluetta. Nyt on tarkoitus tehdä karkea arvio mahdollisen laajenemisen vaikutuksista - sekä mahdollisten liittyjäkuntien että nykyisten Föli-kuntien kannalta.

Fölin kuntajohtajapalaverissa sovittiin, että Föli tekee ”kevytselvityksen” vuonna 2020, eli Seudullinen joukkoliikenne arvioi hyvin karkealla tasolla kustannusvaikutuksia. Arviointi tehdään Seudullisessa joukkoliikenteessä virkatyönä ja se on osallistujille maksuton. Kaikki viisi kuntaa ovat ilmoittaneet, että haluavat olla mukana ensimmäisen vaiheen ”kevytselvityksessä”.

Ensimmäisen arvion pohjalta kysytään Paimiolta, Paraisilta, Maskulta, Nousiaisilta ja Mynämäeltä, haluavatko ne olla varsinaisessa selvityksessä mukana. Jos on kevytselvityksen jälkeen selvää, että kunta ei ole liittymässä Föliin, ei tällöin suotta tehdä aikaa vieviä jatkoselvityksiä. Jatkoselvitys tulee todennäköisesti olemaan maksullinen ja tehtäneen konsulttityönä kevätkaudella 2021. Se, milloin yhteinen liikenne voisi alkaa, selvitetään samassa yhteydessä.

Ajatuksena on, että uusilla kunnilla olisi vuoden 2021 kuluessa aikaa arvioida, ovatko ne kiinnostuneita Föli-alueeseen liittymisestä. Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta voisi päättää vuoden 2021

loppupuolella tai viimeistään vuoden 2022 alkupuolella mahdollisista uusista Föli-kunnista. Tällöin otettaisiin uusi / uudet kunnat saman tien mukaan lautakuntatoimintaan päättämään tulevasta liikennetarjonnasta.”

Toukokuussa joukkoliikennepalvelujohtaja Korte tiedusteli alustavasti kunnilta, jotka olivat jo aiemmin ilmoittaneet kiinnostuksensa liittyä Föli-alueeseen, ovatko ne kiinnostuneita lähtemään mukaan ”kevytselvitykseen” Föli-alueen laajentamiseksi. Paimio vastasi tuolloin olevansa mukana ”kevytselvityksessä”.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus:	Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi Föli-alueen laajentamista koskevan tilanteen.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus 17.02.2021 § 36

Tiivistelmä Paimio osallistuu Föli-alueen laajentumisselvitykseen.

Valmistelija/lisätietoja antaa:

kaupunginjohtaja Jari Jussinmäki, p. 02 474 5300

Turun seudun joukkoliikenne Föli on syksyn ja talven aikana selvittänyt alustavasti Fölin mahdolliseen laajenemiseen liittyviä näkökohtia. Esiselvityksen jälkeen on tarkoitus teettää maksullinen, syvällisempi selvitys Föliin liittymiseen vaikuttavista seikoista.

Tarkemmassa selvityksessä käydään läpi nykyiset matkustustiedot sekä arvioidaan matkustuksen muuttumista laajemmassa Fölissä. Selvityksessä paneudutaan liikenteen kustannusten ja tulojen jakautumiseen kunnittain, kun otetaan huomioon arvioitu matkamäärävaikutus Föli-alueen laajentuessa. Lisäksi arvioidaan vyöhykemallia ja sen vaikutuksia mm. tuloihin ja asiakaskokemukseen, sekä liikenteen järjestämisen resurssitarpeita ja liittymisen elinkeino- yms. vaikutuksia. Tavoitteena on myös saada alustavia suunnitelmia kuntien sisäisten linjojen ja seutulinjoiden reitistöstä – joko nykyisen mukaisina tai kunnan tarpeiden mukaisesti muutettuina.

Selvityksen lopputuloksena uudet kunnat saavat riittävästi tietoa liittymisen taloudellisista ja muista vaikutuksista päättääkseen, haluavatko ne liittyä Föliin. Samalla Fölin nykyiset kunnat saavat riittävästi tietoa siitä, mitä Föli-alueen laajeneminen todennäköisesti vaikuttaisi nykyisten Föli-kuntien kustannuksiin ja tuloihin.

Fölin kuntajohtajat päättivät tammikuussa 2021, että laajentumisselvityksen kustannukset jaetaan siten, että Föli maksaa selvityksestä 40 % ja mahdolliset uudet kunnat 60 %. Kustannusten

tarkkaa kuntakohtaista määrää on vaikea arvioida ennen kilpailutusta, koska ei ole tiedossa kuinka monta kuntaa osallistuu selvitykseen. Arvio kunkin uuden kunnan kustannuksista on 5.000-8.000 euroa. Kyseessä on tasamäärä riippumatta kunnan asukasluvusta.

Joukkoliikennepalvelujohtaja Sirpa Korte ja suunnittelija Oona Mikkonen esittelevät tehtyä esiselvitystä ja kertovat tulevasta jatkoselvityksestä.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Jussinmäki Jari
Päätösehdotus:	Kaupunginhallitus kuulee esiselvityksen esittelyn ja päättää osallistua Föli-alueen laajentumisselvitykseen.
Päätös	Joukkoliikennepalvelujohtaja Sirpa Korte ja suunnittelija Oona Mikkonen esittelivät tehtyä esiselvitystä, kertoivat tulevasta jatkoselvityksestä ja vastasivat tehtyihin kysymyksiin.
	Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus 16.03.2022 § 58

Tiivistelmä: Fölin laajenemisselvitys on valmistunut ja Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta on saanut sen tiedoksi 3.3.2022 kokouksessaan.

Valmistelija/lisätietoja antaa:

kaupunginjohtaja Jari Jussinmäki, p. 02 474 5300

Seudullinen joukkoliikenne ja Ramboll Finland Oy tekivät vuoden 2021 aikana selvityksen siitä, mitä vaikutuksia Föli-alueen laajenemisella olisi nykyisten Föli-kuntien ja mahdollisten liittyvien (Paimio, Parainen, Masku, Nousiainen ja Mynämäki) kannalta. Selvitys on esityslistan liitteenä.

Selvityksessä arvioidaan liittymisen/laajenemisen vaikutuksia; mm. sen hyötyjä asukkaille, yrityksille ja kunnan vetovoimalle, liikenteen ja sen järjestämisen kustannuksia, vaikutuksia maksu- ja informaatiojärjestelmään, valtion tukien muutosta, ja mahdolliseen liittymiseen liittyviä käytännön kysymyksiä. Nyt valmistunut konsulttityö tuotti aineistoa, jonka pohjalta uusilla kunnilla on mahdollisuus arvioida, ovatko ne kiinnostuneita Föli-alueeseen liittymisestä. Samalla tavalla nykyiset Föli-kunnat eli Turku, Kaarina, Raisio, Lieto, Naantali ja Rusko, voivat arvioida, mitä vaikutuksia uusien kuntien liittymisellä Föliin olisi niiden kannalta.

Jos joku kunta haluaa liittyä Föliin, esittää se liittymistä Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnalle. Asia päätetään joukkoliikennelautakunnassa Föli-kuntien antamien lausuntojen

pohjalta. Föli-alueen laajeneminen edellyttää, että kaikki nykyiset Föli-kunnat hyväksyvät sen.

Suunnittelupäällikkö Lauri Jorasmaa sekä joukkoliikennesuunnittelijat Oona Mikkonen ja Jouko Tervonen esittelevät tehtyä selvitystä.

Esittelijä: Kaupunginjohtaja Jussinmäki Jari
Päätösehdotus: Kaupunginhallitus merkitsee selvityksen tiedoksi, käy keskustelun asiasta ja ohjeistaa jatkotoimenpiteistä.
Päätös: Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus 31.08.2022 § 217

Tiivistelmä: Paimio päättää hakea mukaan Föliin.

Valmistelija: hallintojohtaja Jaana Hölsö, p. 02 474 5210
Lisätietoja antaa: kaupunginjohtaja Jari Jussinmäki, p. 02 474 5300

Fölin laajenemisselvitys esiteltiin kevään aikana kaikille selvityksessä mukana olleille kunnille ja nykyisille Föli-kunnille.

Seudullinen joukkoliikennelautakunta käsitteli Fölin toimivalta-alueen laajentumisen aikataulua 25.5.2022 kokouksessaan. Päätöksen mukaan mahdolliset liittymisanomukset tulee toimittaa Fölille viimeistään 13.9.2022. Seudullinen joukkoliikennelautakunta käsittelee 21.9.2022 tulleet hakemukset eli käytännössä lähettää asian lausunnon Föli-kuntiin. Nykyiset Föli-kunnat lausuvat 31.10.2022 mennessä asiasta. Seudullinen joukkoliikennelautakunta päättää mahdollisesta laajenemisesta 9.11.2022 lausuntojen pohjalta.

Föli-kuntien välisessä yhteistoimintasopimuksessa todetaan toimivalta-alueen laajenemisesta seuraavasti: Auran, Paraisten, Maskun, Mynämäen, Nousiaisten, Paimion ja Sauvon kunnilla on oikeus liittyä tämän sopimuksen mukaiseen yhteistyöhön edellyttäen, että Turun seudun joukkoliikenteen viranomaisen toimivalta-alue säilyy liittymisen jälkeen toiminnallisesti tarkoituksenmukaisena ja että yhteistyöhön liittyvä kunta hyväksyy tämän sopimuksen ja sen mukaiset kustannusten jakoperusteet. Kaikkien sopimusosapuolien tulee hyväksyä muutos.

Laajenemisen vaikutusselvitys

Vuoden 2021 aikana tehdyn selvityksen kustannusvaikutukset perustuivat vuoden 2019 matkustajamääriin ja nykyiseen reittimäärään. Föliin liittymisen myötä lippujen hinnat laskevat, kun tilalle tulee Fölin lipputuotteet. Lippuhintojen alenemisen arvioidaan nostavan matkustajamääriä noin neljänneksen vuoden 2019 tasosta.

Joukkoliikenteen rahoitusjärjestelmä on monitahoinen. Maksajina ovat matkustajat (lipputulot), kunnat ja valtio. Matkustuksesta saadut kertalippu- ja arvokorttitulot vähentävät kuntien maksuosuutta. Valtion rahoitukseen tulee Fölin myötä muutoksia: V-S Ely-keskuksen rahoitus jää pois ja tilalle tulee uusi valtion maksama tuki, joka jaetaan Föli-kunnille asukaslukuosuuksien suhteessa. Lisäksi Kelan koulumatkatuki siirtyy Fölin myötä kaupungille.

Tehdyn selvityksen mukaan Föliin liittymisen kustannukset ja tulot Paimiolle ovat:

Vuotuiset nettokustannukset

- Investointikustannukset 18 000–20 000 euroa vuodessa
- Liikenteen järjestäminen 86 000–96 000 euroa vuodessa
- Seutulinjoiden nettokustannukset noin 268 000 euroa vuodessa, jossa otettu huomioon kunnalle tulevat lipputulot
- Paimion sisäisten linjojen kustannukset käytännössä ennallaan
- Nousukorvaukset muiden kuntien linjoille 15 000 euroa vuodessa

Vuotuiset nettotulot

- Valtion raha 63 000–80 000 euroa vuodessa (62 000 euroa, mikäli valtionraha jatkossa vakio 5,7 euroa / asukas)
- Kelan tuki arviolta 147 000 euroa vuodessa

Nettokustannusten (kustannukset – tulot) muutos vrt. 2019

- Nettokustannukset kasvavat noin 78 000–84 000 euroa vuodessa, kustannuksiin liittyy epävarmuutta ja ne riippuvat mm. kilpailutusten tuloksista ja matkustuksen kehittymisestä
- Lisäksi kertaluonteinen liittymiskustannus 180 000–204 000 euroa

Kunnille tuleviin kustannuksiin vaikuttavat kilpailutusten tulosten, matkustajamäärien kehittymisen ja valtion tukipäätösten lisäksi merkittävästi myös liikennöitävien linjojen määrä.

Fölin laajentuminen edellyttää nykyisten Föli-kuntien hyväksyntää ja sen jälkeen lakimuutosta, jossa määritellään Turun kaupunkiseudun joukkoliikenteen uusi toimivalta-alue. Vaadittavan lakimuutoksen ja valmistelujen jälkeen Fölin liikennöinti Paimiossa voisi alkaa aikaisintaan 2024 kesällä/syksyllä.

Joukkoliikennejohtajalta on varmistettu, että hakemus ehtii vielä valtuuston 14.9.2022 kokouksesta.

Esittelijä:

Hallintojohtaja Hölsö Jaana

Päätösehdotus: Kaupunginhallituksen esitys kaupunginvaltuustolle:
Paimion kaupunginvaltuusto esittää seudulliselle joukkoliikennelautakunnalle, että Paimion kaupunki hyväksytään mukaan Föliin.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuusto 14.09.2022 § 45

Päätösehdotus: Paimion kaupunginvaltuusto esittää seudulliselle joukkoliikennelautakunnalle, että Paimion kaupunki hyväksytään mukaan Föliin.

Päätös: Kaupunginvaltuusto hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti. Fölin laajenemisen vaikutus selvitys on pöytäkirjan liitteenä 35/2022.

Kaupunginhallitus 12.10.2022 § 256

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta käsitteli 21.9.2022 kokouksessaan Fölin laajentumista Paimion kaupunkiin. Tämän päätöksen pöytäkirjanote on esityslistan oheismateriaalina.

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta pyysi Turun kaupungilta, Kaarinan kaupungilta, Raision kaupungilta, Liedon kaupungilta, Naantalin kaupungilta ja Ruskon kunnalta lausunnon Fölin mahdollisesta toimivalta-alueen laajentamisesta Paimion kaupunkiin.

Lausunnot pyydettiin toimittamaan seudulliselle joukkoliikenteelle viimeistään 1.11.2022.

Esittelijä: Kaupunginjohtaja Jussinmäki Jari

Päätösehdotus: Kaupunginhallitus merkitsee asian tietoonsa saatetuksi.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus 07.02.2024 § 18
543/08.01.00.01/2020

Tiivistelmä: Paimion tultua 1.1.2024 alkaen osaksi Turun kaupunkiseudun joukkoliikenneviranomaisen toimivalta-alueetta kaupunginvaltuustolle esitetään yhteistoimintasopimuksen hyväksymistä.

Valmistelija: hallintojohtaja Jaana Hölsö, p. 02 474 5210
Lisätietoja antaa: kaupunginjohtaja Jari Jussinmäki, p. 02 474 5300

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta on päättänyt 9.11.2022 § 142 hyväksyä Paimion kaupungin Turun kaupunkiseudun joukkoliikenneviranomaisen toimivalta-alueeseen. Muutos on edellyttänyt liikennepalvelulain päivittämistä toimivalta-alueen osalta. Uusi liikennepalvelulaki on hyväksytty joulukuussa 2023 ja laki on tullut voimaan 1.1.2024. Samasta ajankohdasta alkaen Paimiosta on tullut osa Turun kaupunkiseudun joukkoliikenneviranomaisen toimivalta-alueita. Yhteinen Föli-liikenne alkaa 1.7.2024.

Föli-kuntien välinen yhteistoimintasopimus tulee ns. vanhojen sopimuskuntien osalta päivittää Paimion liittyessä Föliin. Paimion kaupunki on uusi sopimuskunta, joten sen osalta kyse ei ole sopimuksen päivittämisestä vaan yhteistoimintasopimuksen hyväksymisestä.

Yhteistoimintasopimukseen on tehty seuraavat päivitykset:

- Paimio on lisätty toimivalta-alueen kuntiin
- Viittaukset aiempaan joukkoliikennelakiin on päivitetty viittauksiksi voimassa olevaan liikennepalvelulakiin
- Aiemmassa joukkoliikennelaissa ollut velvoite yhteiseen palvelutasomääritykseen on poistettu vanhentuneena
- Kappale Turun paikallisesta joukkoliikenneviranomaisesta on poistettu vanhentuneena
- Lautakunnan jäsenmäärä on muutettu 13:een aiemman 12:n sijaan (Paimion liittyminen)
- Viittaus alueellisen joukkoliikennetyöryhmän perustamiseen on poistettu tarpeettomana. Yhteistyötä tehdään jatkuvasti ja eri foorumeilla ilman tällaista erillistä työryhmää.
- Sopimukseen on lisätty, että ”Vuositainen investointibudjetti perustuu liikennöintikustannuksiin ja on noin 1 % kustannuksista. Vuosittaisista investoinneista päättää kuitenkin lautakunta.” Näin on toimittu Fölin perustamisesta lähtien, mutta asia kirjataan nyt myös yhteistoimintasopimukseen.
- Kuntien välisen liikenteen jakoperusteeseen on lisätty matkan pituus sen mukaisesti, mikä on ollut seutulinjoiden kustannusjako vuodesta 2019 alkaen (tksjlk 7.11.2018 § 189).

Kaikki edellä kuvatut päivitystarpeet ja muutokset on käyty läpi ja hyväksytty Fölin seurantakokouksessa 22.11.2023. Fölin seurantakokous on yhteistoimintasopimuksen mukainen Föli-kuntien johtajien kokous, joka pidetään 1-2 kertaa vuodessa.

Lisäksi Turun kaupunginvaltuustolle on esitetty Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan jäsenmäärän kasvattamista Paimion liittymisen johdosta 12:sta 13:een jäseneseen.

Esittelijä: Kaupunginjohtaja Jussinmäki Jari

Päätösehdotus: Kaupunginhallituksen esitys kaupunginvaltuustolle:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä liitteenä olevan yhteistoimintasopimuksen.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin.